

kadın bülteni

SAYI: 26

**“Şiddete ve nefrete
inat yaşasın hayat”**

5 Aralık Kadının
Seçme ve Seçilme
Hakkını Kazandığı
Gün Çankaya’da
kutlandı

**“Biz birlikte
güçlüyüz kız
kardeşim!”**

“Sığınaksız bir
dünya için şiddetsiz
bir dünya!”

**Önyargılar ve yapay
zekâ toplumsal
cinsiyet eşitliğini
nasıl etkiliyor?**

Çankaya
BELEDİYESİ
DİJİTAL BÜLTEN

26. Sayı | Aralık-Ocak-Şubat | 2024-2025

Çankaya

BELEDİYESİ

KADIN BÜLTENİ

26. Sayı | Aralık-Ocak-Şubat | 2024-2025

içindekiler

► Etkinliklerimiz	4
► Hedef Çankaya'da kadınların güçlenmesi	6
► "Şiddete ve nefrete inat yaşasın hayat"	7
► 5 Aralık Kadının Seçme ve Seçilme Hakkını Kazandığı Gün Çankaya'da kutlandı	8
► "Biz birlikte güçlüyüz kız kardeşim!"	10
► "Sığınaksız bir dünya için şiddetsiz bir dünya!"	13
► Freud Müzesi'ndeki sergi, Sigmund Freud'un kadınlarla ilişkisini sorguluyor	16
► Menopoz aktivizmini anlamak	17
► Uluslararası Kız Çocukları Günü	21
► Önyargılar ve yapay zekâ toplumsal cinsiyet eşitliğini nasıl etkiliyor?	24
► Feminist Portre: Ekofeminist Françoise d'Eaubonne	27

ÖNSÖZ

Güçlü Kadınların Güçlü Çankaya'sı...

Çankaya'da, kadınların daha huzurlu ve güvende hissedebilecekleri bir ortam yaratmak için çalışıyoruz. Kazanımlarımızın değerini kaybetmeden, hatta daha da ileriye taşıyarak...

Bunun için de sadece çalışmıyor, aynı zamanda "hatırlıyoruz".

İşte bu nedenle Türk kadınının seçme ve seçilme hakkını kazanmasının 90. yılını Anıtkabir'de, Ulu Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün huzurunda kutladık.

O'nu ve bu uğurda mücadele eden kadınları şu cümlelerle andık: **"İnsan topluluğu kadın ve erkek denilen iki cins insandan mürekkeptir. Kabil midir ki, bu kütlenin bir parçasını ilerletelim, ötekini ihmal edelim de kütlenin bütünlüğü ilerleyebilsin? Mümkün müdür ki, bir cismin yarısı toprağa zincirlerle bağlı kaldıkça öteki kısmı göklere yükselebilsin?"**

Hiçbir kadının zincirlerle toprağa bağlanmadığı, yaşamından kaygı duymadığı, gece sokakta yürürken arkasına bakmadığı, hayatın her alanında eşit ve adil olduğu bir toplumu kurmak zorundayız. Bunu geçmişimize, bugünüme ve yarınımıza borçluyuz.

Çankaya Kadın Bülteni'mizin bu sayısında ekseriyetle 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü'nde yaptıklarımızı bulacaksınız. Yerel yönetimler olarak üzerimize düşenlerin bilincindeyiz. Kadının İnsan Hakları Derneği ile "Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı" (KİHEP) kurumsal işbirliği protokolünü imzalamış olmamız da bunun bir göstergesi... Ayrıca Kadın Danışma Merkezimizi yeni yerine taşıyarak hem kapasitesini hem işlevini artıracakız. Çankaya'da hiçbir kadın kendini yalnız hissetmeyecek.

Kadınların hayatını kolaylaştırmak, onlara hayatın her alanında destek olmak için hizmetlerimize durmaksızın devam edeceğiz.

Kadın denildiğinde aklımıza şiddetin ve daha acısı cinayetin geldiği günleri geride bırakmak ve ayrımcılığı yenmek için süren büyük mücadelenin tereddütsüz parçası olduğumuzun ise herkesçe bilinmesini istiyoruz.

Çünkü biliyoruz ki bir kadın karanlıktan kurtulursa toplum kurtulur; bir kadın güçlenirse tüm kadınlar güçlenir.

Güçlü kadınların güçlü Çankaya'sı için biz buradayız!

Hüseyin Can Güner

T.C. Çankaya Belediye Başkanı

Etkinliklerimiz

Kadın yöneticilerimiz Anıtkabir’de

Bundan tam 90 yıl önce, 5 Aralık 1934’te Türkiye’de demokrasi için çok önemli bir adım atıldı. Anayasa ve seçim kanununda yapılan yasal değişiklikle kadınlar, milletvekili seçme ve seçilme hakkını elde etti. Böylece Türkiye’de kadınların oy kullanmasının ve aday olabilmemesinin önü açıldı. Bu nedenle 5 Aralık her yıl “Kadın Hakları Günü” olarak kutlanmaktadır.

Bu yıl da 5 Aralık’ta, kadınların seçme ve seçilme haklarını kazandığı bu önemli gün dolayısıyla, belediyemizde görev yapan kadın yöneticilerimiz ve meclis üyelerimiz, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk’ü ebedi istirahatgâhı Anıtkabir’de şükranla andı.

Kadınlar Kuğulu Park’ta mücadelelerini resmetti

Çankaya Belediyesi, “25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü” kapsamında Kuğulu Park’ta kadınlar 6284 sayılı yasaya dikkat çekmek için boyama yaptı.

Kuğulu Park’ta da 25 Kasım’da, 6284 ya da “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun” olarak bilinen yasanın uygulanmasına dikkat çekmek amacıyla farkındalık etkinliği düzenlendi. Kadınlar, “Vazgeçmiyoruz” yazılı tuval üzerinde kadın portrelerinden oluşan “6284” rakamlarını boyadı. 6284 sayılı yasanın koruyucu-önleyici tedbirlerle birlikte her yönüyle uygulanması ve samimi bir devlet politikası haline getirilmesi için mücadelelerini resmeden kadınlar, temel insan haklarına ve toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı süreçlerin hayata geçirilmesi taleplerini yineledi.

Etkinliklerimiz

Kadınlarla Sanat Terapisi: Çemberde Dayanışma ve Yaratıcılıkla İyileşiyoruz!

"25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü" etkinlikleri kapsamında, Çankaya Belediyesi Kadın Danışma Merkezi personeli Aysun Töngür Katmer tarafından, "Kadınlarla Sanat Terapisi Atölyesi" düzenlendi. Bu anlamlı atölye, üç farklı haftada, üç farklı grupta gerçekleştirilerek kadınları sanatın ve dayanışmanın birleştirici gücünde buluşturdu.

Kadın çemberinde oluşturulan güvenli bir alan ile hikayeler paylaşıldı ve dayanışma güçlendirildi. Fırçalar ve renklerle duygular ifade edilerek geçmiş, bugün ve gelecek anlamlandırıldı. Notalarla içsel dünyaya bir yolculuğa çıkıldı ve sesin özgürleştirici gücü deneyimlendi. Ayrıca atölyedeki tüm kadınlar **"BİRLİKTE Güçlüyüz!"** sloganıyla, eşitlik ve dayanışma sembollerini bez afişlere yazarak, kadınların gücünü ve dayanışmanın önemini sanat yoluyla görünür kıldı. Her buluşmada kadın kadına dayanışmanın sıcaklığıyla güçlenen kadınlar, sanatın iyileştirici gücüyle kendi içsel hikâyelerini keşfetti. Paylaşılan her hikâye ve üretilen her eser, birlikte iyileşmenin mümkün olduğunu bir kez daha hatırlattı.

"25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü" etkinlikleri kapsamında çocuklarla farkındalık eğitimleri

"25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü" etkinlikleri kapsamında, Çankaya Belediyesi Kadın Danışma Merkezi personeli Aysun Töngür Katmer tarafından, Çankaya Akademilerde eğitim alan ilköğretim ve ortaöğretim grubu çocuklara yönelik çeşitli atölye ve eğitimler düzenlendi. Yaş gruplarına göre ayrıştırılmış olarak gerçekleştirilen eğitimlerde dramasal süreçler ve rol oynama yöntemleri kullanılarak; akran nezaketi ve duygu farkındalığı, toplumsal cinsiyet eşitliği, flört şiddeti ve önleme yolları, güvenli dijital alan konuları ele alındı. Bu eğitim ve atölye çalışmaları ile çocukların bireysel farkındalıklarının artırılması, toplumsal cinsiyet eşitliğini benimsemeleri ve şiddetsiz bir iletişim dili geliştirmeleri amaçlanmaktadır ve bu çalışmaların gelecek yılda da devam etmesi planlanmaktadır.

Hedef Çankaya'da kadınların güçlenmesi

Çankaya Belediyesi, Kadının İnsan Hakları Derneği ile “Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı” (KİHEP) kurumsal işbirliği protokolü imzaladı.

Çankaya Belediye Başkanı Hüseyin Can Güner adına Ankara Büyükşehir Belediyesi Meclis İkinci Başkanvekili ve Çankaya Belediyesi Meclis Üyesi Emre Doğan tarafından Kadının İnsan Hakları Derneği Danışmanı Gülşah Seral ile imzalanan protokolle kadın girişimlerine yönelik örgütlenmenin güçlenmesi ve cinsiyet ayrımcılığına karşı çıkabilmenin desteklenmesi amaçlanıyor.

Sosyal ve ekonomik haklar konusunda eğitimler

Çankaya Belediyesi, KİHEP uygulamaları kapsamında kadınların haklarıyla ilgili bilgilendirici eğitimler almasına olanak sağlıyor. Dernek tarafından verilen eğitimler; kadınların haklarına ilişkin ulusal ve uluslararası metinler, anayasal ve medeni haklar, ekonomi, cinsellik ve doğurganlık üzerine ayrıntılı bilgilendirmeler ve bunların yanı sıra kadının sosyal ve ekonomik hakları, şiddete karşı ne yapabileceği, şiddete uğrayan bir kadına nasıl yardım edilebileceği ve nerelere başvurulabileceği gibi konuları da içeriyor. ■

“Şiddete ve nefrete inat yaşasın hayat”

Çankaya Belediyesi, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü kapsamında “Futsal Dostluk Maçı” düzenledi. TED Üniversitesi Kapalı Spor Salonu’nda gerçekleşen Dostluk Maçında top koşturan kadınlar, “Şiddete Ve Nefrete İnat Yaşasın Hayat” sloganıyla ter döktü.

Çankaya Belediyesi, “25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü” kapsamında kadınların hayatın her alanında var olduklarını göstermek için “Futsal Dostluk Maçı” düzenledi. TED Üniversitesi Kapalı Spor Salonunda gerçekleşen dostluk maçında Çankaya Belediyesinin kadın çalışanları, sivil toplum örgütleri temsilcileri ve CHP Ankara İl Başkanlığı Kadın Kolları yönetimi daha eşit bir dünya için salon futbolu oynadı.

Sporla dayanışmayı büyüttüler

Sporun birleştirici gücünün vurgulandığı maçta kadınlar, “Şiddete ve Nefrete İnat Umut için Gol At” yazılı formlarıyla sahaya çıktı. Oyuncular, turuncu ve yeşil renkli yelekleriyle takımlara ayrılarak gol atmak için ter döktü. Renkli anlara sahne olan maçta kadınlar kıyasıya mücadele ederken

aynı zamanda sportmenlikleri ve dayanışmalarıyla da örnek oldu. İzleyicilerin heyecanı ve yoğun ilgi gösterdiği bol gollü maçın kazananı ise dayanışma oldu.

Şiddet ve nefret söylemine karşı farkındalık mesajı

Kadın dayanışmasının ön plana çıktığı maç sonunda her iki takıma da galibiyet kupası verildi. Sivil toplum örgütlerinin katılımcılarına kupayı Çankaya Belediyesi adına Başkan Yardımcısı Tutku Kurt Bayyurt takdim etti. Kadına yönelik şiddet ve nefret söylemlerine karşı toplumsal farkındalığın artırılması için her alanda eşitlik mesajının verildiği dostluk maçının ardından kadınlar “Şiddete ve Nefrete İnat Yaşasın Hayat” yazılı pankart açtı. Birbirlerini sarılarak tebrik eden oyuncular, hatıra fotoğrafı ile dayanışmayı belgeledi. ■

Kadının Seçme ve Seçilme Hakkını Kazandığı Gün Çankaya'da Kutlandı

5 Aralık'ta Çankaya Belediye Başkanı Hüseyin Can Güner'den mesaj: "İyi ki varsınız."

Çankaya Belediye Başkanı Hüseyin Can Güner, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde Türkiye'deki kadınların seçme ve seçilme haklarını kazandıkları günün 90. yılını Çankayalı kadınlarla birlikte kutladı.

Çankaya Belediyesi, kadınların seçme ve seçilme haklarını kazanmalarının 90. yılında bu anlamlı günü belediye meclis üyeleri, muhtarlar, Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) kadın yöneticileri, STK temsilcileri ve kadın belediye çalışanlarıyla birlikte kutladı. Etkinliğe katılan Çankaya Belediye Başkanı Hüseyin Can Güner, "İyi ki varsınız, sizlerle birlikte bu yolda yürümekten gurur duyuyorum" diyerek kadınların gücüne vurgu yaptı.

"Atatürk'ü ve Cumhuriyet kadrolarını şükranla anıyoruz"

CHP önceki dönem milletvekili ve 29 Ekim Kadınları Derneği Genel Başkanı Şenal Sarıhan, CHP Ankara İl Kadın Kolu Başkanı Ayça Çağlar, Türkiye İnsan Hakları Vakfı Kurucu üyesi ve Sosyal Hizmet Uzmanı Gül Erdost'un kadın hakları, kadın mücadelesi, kadın dayanışmasından söz ettikleri konuşmalarının ardından söz alan Çankaya Belediye Başkanı Hüseyin Can Güner, "Bugün hem ülkemiz hem de ülkemizi model alan tüm kadınlar için çok önemli bir günün yıldönümündeyiz. Kadın hakları alanında mücadele eden ve haklarını elde etmek için hayatını feda eden kadınları ve onlara haklarını teslim etme noktasında cesaret ve kararlılık gösteren Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ve

Cumhuriyet kadrolarımızı şükran ve minnetle anıyoruz" dedi.

Siyasette kadın temsiline artırılması için çalışmalar sürecektir

Başkan Güner, siyasette kadının temsili için daha çok çalışacaklarını vurguladı. "Hepimizin önceliği eşit temsil olmalı. Cumhuriyet Halk Partisi olarak geçmişten bugüne önce kota yöntemiyle bir aşama kat ettik. Şimdi de eşit temsili hedefliyoruz ve bu amaçla çalışıyoruz" diye konuştu. Güner, kadın belediye başkanlarının arttığı örneklerden de söz etti ve "Ankara'da bu eksikliği biz de hissediyoruz, ancak önümüzdeki dönemde bu eksikliği gidereceğiz" dedi.

“Çankaya’da kadınlar kazandı”

Çankaya’da yerel seçimlerde kadınların önemli bir adım attığına dikkat çeken Başkan Güner, “Çankaya’da muhtarlarımızın yarısından fazlası kadınlardan seçildi. Ayrıca, kadın belediye meclis üyelerimizin sayısı da arttı. Bu aileyi yakında daha da büyüteceğiz” ifadelerini kullandı.

Kadın Danışma Merkezi yeni yerinde hizmet verecek

Başkan Hüseyin Can Güner, Çankaya Belediyesi Kadın Danışma Merkezinin yeni yerinde hizmet vermeye başlayacağını da duyurdu. “Kadınlar özgürce sokaklarda yürüyebildikleri, şiddete uğramadıkları bir hayatı yaşamalı” diyen Güner, kadınların ekonomik ve sosyal alanda daha güvenli bir yaşam sürmelerini sağlamak amacıyla çeşitli çalışmalar yürütüleceğini belirtti. Ayrıca, Kadın Danışma Merkezi’nin yeni yerinin çok daha işlevsel olacağını ve vatandaşların kolayca ulaşabilecekleri bir yapıya kavuşturulacağını ifade etti.

Kadınlar için yeni kurslar ve destekler

Çankaya Belediyesi, kadınların sosyo-ekonomik gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla Halk Eğitim Merkezi ile ortaklaşa çeşitli kurslar düzenlemeyi sürdürüyor. Bu yıl, Milli Eğitim Bakanlığının öğretici çekme kararına rağmen, belediye olarak kursları kesintisiz şekilde devam ettirdiklerini belirten Güner, kadınların kendi

emek ve ürünlerini topluma sunabilecekleri etkinliklerin de artırılacağına değindi.

Kadın sığınma evi yenilenecek

Başkan Güner, fiziki şartları eskiyen Kadın Sığınma Evinin yeniden hizmete açılacağını ve zor koşullara rağmen yeni bir kadın sığınma evi açmak için çalışmalarının sürdüğünü söyledi. “Çankaya, toplumsal cinsiyet eşitliğini ve eşit temsili savunan bir ilçe olarak kadınlarla daha güçlü adımlarla geleceğe yürümeye devam edecektir” diyerek sözlerini sonlandırdı.

Kadın El Emeği Pazarı devam edecek

Çankaya Belediyesi, her yıl düzenlediği Kadın El Emeği Festivalini bu yıl da coşkuyla gerçekleştirdi. Kadınların el emeklerini sergileyip satabildikleri Kadın El Emeği Pazarı da sürdürülecek. Bu festivaller, kadınların toplumsal ve ekonomik hayatta daha fazla yer almasını sağlıyor.

Çankaya Belediyesi’nin kadına yönelik yürüttüğü politikalar ve etkinlikler, kadınların hayatlarını iyileştirmeye yönelik önemli adımlar atılmasına katkı sağlıyor. ■

“Biz birlikte güçlüyüz kız kardeşim!”

Yaşadığımız coğrafyada kız kardeşliğin gücünü hissederek yoluna devam edebilen kaç kadın var aramızda? Bu bağın verdiği dayanışma hayatlarımızda nerelere dokunuyor?

GÜLEN UZUN GÜLÇİMEN

gulen.uzun@hotmail.com

Günlük rutinlerimizde, sokakta, iş yerinde, okulda ve evde deneyimlediğimiz o kısacık anlarda sadece göz göze gelip “Seni anlıyorum ve yanındayım” hissini veren tüm hemcinslerime gönülden bağlandım. Yaş aldıkça ve toplumsal rollerim arttıkça kendimi en özgür ve en güvende hissettiğim yer kız kardeşlerimin yanı oldu. 2015 yılında ülkemizde art arda yaşanan patlamalardan sonra Ankara polisinin müdahalesinin sertleşmesi toplumsal muhalefeti etkilese de bu süreçte her geçen yıl kadın eylemleri bir o kadar kalabalıklaştı. “Eylemde olmalıyım fakat ya bir şey olursa, ya başıma bir şey gelirse?” tedirginliği bu sene 25 Kasım eyleminde kararlılığıma yenik düştü. Şanslıyım ki hâlâ metropollüğe ulaşmamış, herkesin deyimiyle bu “memur kenti”nde

tek başıma gittiğim eylemde, gücümüz ve dayanışmamız içimi ısıttı.

Ülke gündemine baktığımızdaysa, Türkiye’de 2024 yılının Ekim ayında 48 kadın katledildi. Bu sayı 14 yılda işlenen en fazla kadın cinayeti sayısı. Kadın cinayetlerini durdurmak ve çözüm önerilerini bulmak ise devletin yükümlülüğündedir. Bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi için tüm mekanizmaların ve muhatapların harekete geçirilmesi adına biz kadınlar bulunduğumuz alanlarda mücadeleye devam ediyoruz.

“Biz haklıyız”

“25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü”

kapsamında, Türkiye'nin dört bir yanında kadınlar sokaktaydı. Dilimiz, sloganlarımız ve eylemlerimiz her birimizin daha güvenli ve kendini özgürce ifade edebileceği kentler yaratmak üzerineydi. Önümüzdeki barikatlarla kadın düşmanlığını, homofobiyi ve gericiliği temsil eden egemen güçlerdi. Tüm baskılara rağmen kadınlar her yerde engelleri aşarak yürüyüşlerini yaptılar, sloganlarını birçok dilde tek ses haykırdılar. Yıllar içerisinde hükümetin tüm gerici politikaları, İstanbul Sözleşmesi'nden bir gecede cayılması ve 6284 sayılı kanunun uygulanmaması kadınları bu ataerkil zihniyetin karşısında daha sağlam bir saf tutmaya sürükledi. Geçmişten aldığımız tarihsel gücümüz yeni mücadele yöntemleri bulmakta elbette ki biz kadınları zorlamıyor çünkü biz haklıyız ve değiştirmek için her birimizin yetenekleri çok çeşitli.

Yerel yönetimlerin devletin yükümlülükleri karşısında alternatif olarak geliştirdiği kadın, çocuk ve ayrımcılığa maruz bırakılan gruplara yönelik birçok uygulaması var. Bunlara örnek olarak gündüz bakımevleri, kadın danışma merkezleri, sığınmaevleri, engellilere yönelik hizmetler, kadınların iş gücüne katılımını destekleyen projeler, üniversite öğrencileri için ücretsiz akşam yemeği, kent lokantaları, anne kart ya da halk kart uygulamalarını verebiliriz.

Yol haritalarından en önemlisi: Yerel Eşitlik Eylem Planı

Eşitlikçi ve toplumun her kesimine yönelik bu hizmetleri artırmak için belediyelerin bu politikaları, öznelerin talep ve istekleri doğrultusunda çeşitlendirmesi gerekmektedir.

Örnek olarak verdiğim bu uygulamaların her biri toplumsal olarak geldiğimiz noktada vazgeçilemezdir ve birbirinden öncelikli değildir. Yaşadığımız kentlerde, tüm kesimlerin başvurabileceği destek mekanizmalarına daha kolayca ulaşabilmesi için belediyelerin çözümleri belli yöntemlerden şaşmadan devam etmelidir. Bu yol haritalarından en önemlisi de "Yerel Eşitlik Eylem Planları"dır. Bu eylem planları, kentlerin yerel düzeyde toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik somut belgelerdir. Bu belgenin başlıklarından biri olan "Şiddet" yerel düzeyde değerlendirilmelidir. Daha güvenli sokaklar sağlamak, aile içi şiddetin önlenmesine yönelik eğitimler düzenlemek, şiddete uğrayan ya da şiddet görme riski yaşayan kadınlara destek olmak üzere yapılacak çalışmalar birlikte kurgulanmalıdır.

Kadına yönelik şiddet nihayetinde bir insan hakları ihlalidir. Kadına yönelik şiddeti önlemek için uluslararası sözleşmelerde ısrarcı olmak ve sözleşmelerin vazgeçilmezliği üzerine toplumsal eğitimler düzenlemek gerekmektedir. Şiddetin bir suç olduğu, toplumun her kesimine yönelik farkındalık çalışmalarıyla mahalle bazında anlatılmalıdır. Yeterli sayıda ve nitelikte kadın sığınmaevleri açılmalı, bu ihtiyacın desteklenmesi ve mevcut sığınmaevlerinin kapasitesinin artırılması üzerine sivil toplum örgütleri ile işbirliği içerisinde çalışılmalıdır.

Tüm bu çözüm önerilerinin yanı sıra yazımın en başında belirttiğim gibi biz kadınlar bir arada olduğumuz sürece daima daha güçlüyüz. Mücadelemiz uzun soluklu, meşale sonraki kuşaklara devretmek üzere şimdi bizim elimizde yanyanıyor. Ayağımıza taş değmesin. ■

“Sığınaksız bir dünya için şiddetsiz bir dünya!”

Şiddet, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin derinleştirilmesinde ve ataerkinin kadınlara çizdiği sınır ve rolün belirginleştirilmesinde kullandığı en önemli araçtır. Bu nedenle kadınların eşitlik ve özgürlük mücadele tarihinde kadın sığınaklarının rolü ve önemi büyüktür.

DİDE TAYFUR

dide_tayfur@hotmail.com

Kadın sığınakları ve dayanışma merkezleri kadın hareketinin her türlü şiddete karşı önerdiği ve hayata geçirdiği güçlenme ve dayanışma alanlarıdır. Yani kendiliğinden kurulan ya da sistemin ortaya koyduğu sosyal hizmet mekanizmaları olmaktan ziyade kadın hareketinin mücadelesi neticesinde kazanılmış haklardır.

Kadın sığınağı kavramı, şiddet gören kadınların “sığınma” hakkını ifade etmesi bakımından özel bir kavramdır. Sonuçta kadınlar keyfi olarak ve konuk olma hevesiyle kadın sığınaklarına gitmez. Sığınmaevleri kadınların şiddet ortamından kaçarak, sığınmak üzere geldikleri ve yasal olarak güvenceye alınmış haklarını kullanarak güçlendikleri yerlerdir. Dolayısıyla sığınak ve

sığınma kavramları haklar evrenine işaret etmesi bakımından önemlidir.

Güvende ve şiddetsiz bir yerde yaşamak herkesin hakkıdır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden elbette tüm kesimler etkilenmekle beraber eşitsizlik ve ayrımcılığa daha yoğun maruz bırakılma durumlarına göre etkilenme biçimleri farklılık göstermektedir. Cinsiyet eşitsizliği nedeniyle kaynaklara ve haklara erişememe konusunda özellikle kadın ve çocukların yoğun ihlallere maruz bırakıldıklarını biliyoruz.

Kamunun şiddet gören ya da görme riski olan kadın ve çocuklara karşı da sorumlulukları vardır. Bu sorumlulukların başında gerekli yasal altyapının ve şiddet anında başvurulabilecek

nitelikli ve erişilebilir mekanizmaların oluşturulması gelmektedir. Cinsiyet kalıp yargıları ve cinsiyet eşitsizliğine karşı farkındalık yaratılması, sorumlulukları mevzuatta açıkça çizilmiş olan kurumların etkin çalışmasının sağlanması ve tüm bunların izlemesinin yapılması da sistemin işlerliği açısından önemli adımlardır.

Belediyelere düşen sorumluluk büyüktür

Toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadelede de işbirliklerinin ve erişilebilir yerel mekanizmaların varlığı hayatidir. Bu noktada yine diğer alanlarda olduğu gibi belediyelere düşen sorumluluk büyüktür. Kaynağı ve ölçeği göz önüne alındığında şiddetle mücadelede kurumlar arası işbirliğinin en üst düzeyde sağlanması toplumsal etkisini hızlandıracak en temel faktörlerdendir. Burada sivil toplumun özellikle de bağımsız kadın örgütlerinin bilgi ve deneyimine başvurmak şiddete karşı atılacak adımların etkisini artıracaktır. Eşitlik politikalarının ve hedeflerinin bütünlüklü oluşturulması dendiğinde bakmamız gereken temel eşitlik araçlarından biri olarak karşımıza yine yeniden yerel eşitlik eylem planları çıkmaktadır.

Yerelde belediyelerce şiddetle mücadelede verilen ya da verilmesi beklenen en önemli hizmetlerin başında sığınmaevi ve kadın danışma merkezi gelmektedir. Özellikle 1990'lı yıllardan başlayarak kadın örgütlerinin bağımsız sığınaklarına ek olarak kadın örgütleri ve belediyelerin işbirliği ile açılan sığınmaevleri ile ilk örneklerini

gördüğümüz bu alanda, yeterliliği tartışılmakla birlikte geçmişe göre daha kapsamlı çalışmalar yapılmaktadır.

Çankaya Belediyesi kadınların ve çocukların yanında

Çankaya Belediyesi de 2008'de eşzamanlı olarak açılan Sığınmaevi ve Kadın Danışma Merkezi birimleri ile şiddete karşı kadın ve çocukların yanında yer alıyor. Kadın Danışma Merkezi hizmeti çeşitlendirilerek 4 Çankaya Evinde verilmeye başlanmış böylece mahallelerde kadınların danışmanlık hizmetlerine erişimleri sağlanmıştır.

Merkez Kadın Danışma Merkezinin iyileştirilerek Çankaya Belediyesi ana hizmet binasına taşınacak olması ile daha erişilebilir bir niteliğe kavuşacaktır. Tadilat nedeniyle ara verilen sığınmaevi hizmetinin de en kısa sürede başlatılması planlanmaktadır.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve şiddet arasında paralel ve birbirini destekleyen bir ilişki bulunduğu gerçeği sıkça ifade edilmektedir. Bu ilişkiyi ortadan kaldıracak kapsamda önlemlerin alınması adına şiddetle mücadele konusu da yerel eşitlik eylem planlarının başlıklarından biri olmaktadır. Çankaya Belediyesinin üçüncü eylem planında şiddet başlığı "Toplumsal Cinsiyet Temelli Kadınlara Yönelik Şiddet" olarak yer almaktadır. "Kadına yönelik şiddetin önlenmesi" genel hedefi altında "Çankaya Belediyesinin mevcut Kadın Danışma Merkezinin (KDM) ve Kadın Sığınmaevinin (KSE) kapasitesinin ve hizmet kalitesinin geliştirilmesi" ve "Çankaya ilçesinde kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda farkındalığın artırılması" özel amaçlarıyla dört yıllık faaliyetler tanımlanmıştır.

İlk özel amaç altında, şiddete maruz bırakılan kadın ve çocuklara yönelik hizmetlere yer verilmiştir. Öne çıkan konulardan birisi, şiddete karşı verilecek hizmetin niteliğinin artırılması adına Kadın Danışma Merkezi ve Kadın

Sığınmaevi çalışanlarına düzenli aralıklarla kadının insan hakları, çocuk hakları, ayrımcılık karşıtlığı, travma altındaki kişilerle sosyal çalışma yürütme, şiddetsiz iletişim vb. konularda eğitimler vermenin yanı sıra yine personelin tükenmişlik sendromu ve ikincil travma konularında desteklenmesi için süpervizyon hizmeti sağlamak olmuştur.

Bağımsız kadın örgütleri ile işbirliği içinde çalışıyoruz

Bir diğer faaliyet ise, web sitesinin şiddete maruz bırakılan ya da tanık olan çocuklara yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı düzenlenmesi olarak tanımlanmıştır. Yine sığınmaevlerinin aynı zamanda anneleriyle gelen çocuklar için de hizmet veren yerler olduğunun unutulmaması adına Kadın Sığınmaevi Çocuk Birimi hizmetlerinin geliştirilmesi için birim çalışanlarını şiddete maruz bırakılan ya da tanık olan çocukların ihtiyaçlarını gözeterek biçimde güçlendirmek şeklinde tanımlanmıştır.

Bu özel amaçta yer alan diğer faaliyetlerde alanda çalışan sivil toplum örgütleri özellikle de bağımsız kadın örgütleri ile işbirliğinin sağlanmasına ve erişilebilirlik, hizmet kalitesi ve çeşitliliğinin artırılmasına yönelik hedeflere yer verildiği görülmektedir. Yine kadınların bağımsız hayata geçebilmeleri ve güçlenme olanağına kavuşabilmeleri için istihdam olanaklarının yaratılması da bir diğer önemli faaliyettir.

İkinci özel amaçta şiddetin, nefret suçlarının ve ayrımcılığın ortadan kaldırılması adına yapılabilecek farkındalık çalışmaları tanımlanmıştır.

Burada görsellerle yapılacak çalışmalar dâhil mahallelerde ve kültür merkezlerinde düzenlenecek eğitim, panel vs. gibi tüm faaliyetlere yer verilmiştir. Evlilik öncesi çift danışmanlığından, esnafa ve personele yönelik bilgilendirme çalışmalarına kadar çeşitli faaliyetler bulunmaktadır. Yine şiddete karşı temel referans noktalarından biri olan İstanbul Sözleşmesi ile ilgili bilgilendirme faaliyetleri de burada yer almaktadır.

Sığınaksız bir dünya için daha çok dayanışma

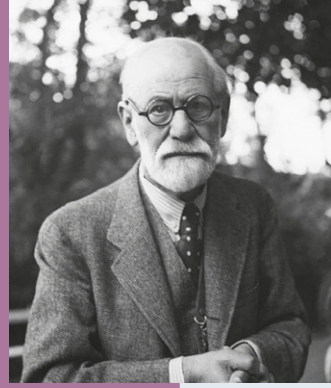
Yıllardır sığınaksız bir dünya şiarıyla toplanan ve bu yıl 27'ncisi gerçekleştirilen Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayında da altı çizildiği üzere, "yerel yönetimler, eşit, özgür ve güvenli kent yaratma sorumluluğunu taşırlar. Bunu gerçekleştirebilmek için tüm kadınların özgül ihtiyaçlarını gözeterek uygun hizmetleri geliştirmeleri gerekir. Kadınların kamu hizmetlerinden faydalanmalarını sağlayabilmek ve bunun önündeki engelleri tespit ederek gidermek her belediyenin temel sorumluluğudur" (siginaksizbirdunya.org/sonuc-bildirgeleri/).

Bu sorumluluğun farkında olarak eşitlikten yana şiddetin ve ayrımcılığın karşısında "herkesin" kaynaklardan ve hizmetlerden eşit yararlandığı bir yerel hizmet modelinin mümkün olduğunun bilincindeyiz. Sığınaksız bir dünya için daha çok dayanışmaya ve işbirliğine ihtiyaç olduğunun da! Bunun hayata geçeceği bir kentte yaşamak hayaliyle çalışmalarımızı dayanışmayla sürdürmeye çalışıyoruz. Çankaya'nın farkının tüm deneyimleri, birikimleri ve yeri geldiğinde eleştirileriyle bize güç veren hak temelli sivil toplum kuruluşları olduğunun ve bunun kıymetinin farkındayız. ■

Freud Müzesi'ndeki sergi, Sigmund Freud'un kadınlarla olan karmaşık ilişkisini sorguluyor

Psikanalizin kuramcısı olan Avusturyalı nörolog Sigmund Freud'un Londra'daki evi, 1986'dan beri Freud Müzesi olarak ziyaretçilerini ağırlıyor. Müzenin sergi alanı bu aralar "Kadınlar ve Freud: Hastalar, Öncüler, Sanatçılar" isimli yeni sergiye ev sahipliği yapıyor. 5 Mayıs 2025 tarihine kadar sürecektir sergi Freud'u ve psikanaliz alanını etkileyen kadınları vurguluyor.

Sigmund Freud, kadınları hem büyüleyici buluyor hem de onları anlamakta zorlanıyordu. Freud, 30 yıllık araştırmalarına rağmen kadın ruhunu tam olarak çözemediğini belirterek "Bir kadının ne istediği sorusu, hâlâ yanıtlanmamış büyük bir sorudur" demişti.

Freud, etrafındaki kadınlardan; hastalarından, meslektaşlarından ve kızlarından çok şey öğrendi. Şimdi, ölümünden 85 yıl sonra, Londra'daki Freud Müzesi, Freud'un kadınlarla olan karmaşık ilişkisine mercek tutan yeni bir sergiyi ağırlıyor. Sergide, Freud'un yazdığı eserler, mektuplar, fotoğraflar, günlükler gibi tarihi eserlerle birlikte kadın sanatçıların çağdaş eserleri de yer alıyor.

Freud, hayatı boyunca kadınlar hakkında birçok tartışmalı ve bazen yanlış veya cinsiyetçi

teoriler geliştirmişti. Ancak bu sergi, Freud'un kadınlara dair bu çalışmalarını yeni bir bakış açısıyla sunmayı amaçlıyor. Sergi, Freud'un çalışmalarının, daha sonra gerçekleşen feminist devrimlere katkı yapmış olabileceğini savunuyor.

Freud'un evi ilk kez kadınları onurlandırıyor

Sergi, Freud'un dünyasındaki kadınları onurlandıran ilk sergi olma özelliğini taşıyor. Freud'un hastalarından birçoğu daha sonra başarılı psikanalistler olmuşlardı. Sergi, kadınların yalnızca çocuk psikolojisi ve gelişimi alanlarında değil, aynı zamanda psikanalizin temel ilkelerinde de önemli katkılar sağladığını gösteriyor.

Sergide, Freud'un en küçük kızı ve önemli psikanalistlerden Anna Freud'a adanmış bir oda da bulunuyor. Sergi ayrıca Melanie Klein, Juliet Mitchell, Julia Kristeva, Helene Deutsch ve Freud'un Nazilerden kaçmasına yardımcı olmuş önemli bir kişi olan Marie Bonaparte gibi kadınları da onurlandırıyor.

Serginin amacı, Freud'un ve aslında psikanalizin kadınlarla olan sorunlu ilişkisini olumlu şekilde yeniden ele almak, ancak bu hikâyeyi ele almak bu kez sanata bırakılmış... ■

Kaynak: www.freud.org.uk; Smithsonian Magazine

Menopoz aktivizmini anlamak

Menopoz uzun zamandır yeterince tartışılmayan, damgalanan veya göz ardı edilen bir konu olmuştur ve kadınlar bu geçiş sırasında kendilerini genellikle yalnız hissetmektedir. Menopoz konusunda farkındalığı artıran, daha iyi sağlık hizmetleri, kaynaklar, toplumsal destek için savunuculuk yapan, yaş alma ve kadın sağlığı ile ilgili tabuları yıkan bir hareket olan menopoz aktivizminin yükselişi bu anlatıyı değiştirmeyi amaçlıyor.

Her kadının menopoz yolculuğu farklıdır. Bazı kadınlar hiçbir semptom yaşamadan atlatabilir. Diğerleri sadece birkaç geçici semptom yaşayabilirken, bazı kadınlar yaşam kaliteleri üzerinde ciddi etkileri olan zayıflatıcı semptomlara katlanabilir.

Menopoz aktivizmi, menopozun kadın sağlığı ve yaşamındaki önemine dikkat çekmek için yürütülen bir hareket olarak tanımlanabilir. Bu aktivizm, kadınların menopoz dönemindeki deneyimlerini normalleştirmeyi, bu süreçte daha iyi destek almalarını sağlamayı ve menopozla ilgili tabuları yıkmayı amaçlar. Menopozun genellikle sağlık hizmetlerinde ve toplumda ihmal edilen bir alan olduğu düşünüldüğünde, bu aktivizmin önemi daha da artmaktadır.

Öncüsü 1970'lerin kadın sağlığı aktivistleri

Menopozun bir sağlık konusu olarak ele alınmaya başlaması, feminist hareketin sağlık hakları mücadelesiyle yakından bağlantılıdır. 1970'lerden itibaren kadın sağlığı aktivistleri, doğum

kontrolünden menopoza semptomlarına kadar geniş bir yelpazede kadınların deneyimlerini görünür kılmak için çalıştı. Ancak menopoza, genellikle doğurganlık ve gençlikle ilişkilendirilen sosyal normlar nedeniyle daha az konuşulan bir konu oldu.

Günümüzde menopoza aktivizmi, sosyal medya platformları, kamuya açık kampanyalar ve bilimsel araştırmalar aracılığıyla geniş bir kitleye ulaşmaktadır. Özellikle menopoza semptomlarını hafifletmek için kullanılan tedaviler ve hormon replasman terapileri (HRT) hakkında bilgi paylaşımı bu hareketin temel taşlarını oluşturur.

Menopoza aktivizmi, menopoza giren kadınlar için anlayışı, sağlık hizmetlerini ve desteği geliştirme çabalarını kapsar. Temel hedefler; semptomlar, kadınların çeşitli tıbbi yardım seçenekleri ve genel menopoza deneyimi hakkında farkındalık yaratmak; hormon replasman tedavisi (HRT) ve diğer menopoza tedavilerine erişimin iyileştirilmesi gibi daha iyi sağlık politikaları ve tedavi seçenekleri için savunuculuk; kadınların menopoza döneminde işyerinde karşılaştıkları uyum, anlayış ve destek eksikliği gibi zorlukların ele alınması ve kadınları menopoza hayatın doğal bir parçası olarak benimsemeye teşvik etmek ve bu geçiş sürecinden geçen kadınlar için destekleyici topluluklar oluşturur.

Menopoza aktivizminde ünlülerin rolü

Ünlülerin menopoza deneyimlerini paylaşması, bu süreçten geçen milyonlarca kadın için bir ilham kaynağı olabilir. Bu paylaşımlar, yalnızca ünlülerle sınırlı kalmaz; birçok kadın, kendi hikâyelerini sosyal medya platformlarında, bloglarda ve yerel topluluklarda paylaşarak dayanışmayı güçlendirebilir.

Örneğin Oprah Winfrey, yıllardır kadın sağlığı konularında farkındalık yaratmakta ve menopoza deneyimlerini paylaşarak kadınların bu süreci normalleştirmesine yardımcı oluyor. Menopoza semptomlarını ve hormon replasman tedavilerini

Oprah Winfrey

açıkça tartışması, bu konuyu gündeme taşıyan önemli adımlardan biridir. Oyuncu Naomi Watts, menopoza ilgili kişisel deneyimlerini paylaşarak kadınlara destek olmaya çalışıyor. Ayrıca menopoza dönemi kadınlar için özel olarak tasarlanmış ürünler sunan girişimlere de öncülük ediyor. İngiltere’de televizyon sunucusu Davina McCall, menopoza sessizlikle karşılandığını vurgulayan belgeseller ve programlarla büyük bir farkındalık kampanyası yürüttü.

Michelle Obama, yaş alma ve kadın sağlığı hakkındaki tartışmaları, yaşlanmaya ilişkin anlatının değişmesine katkıda bulundu. Oyuncu Gwyneth Paltrow, Goop markası aracılığıyla menopoza ilgili içeriklere yer verip menopoza ilgili sağlık ürünlerini tanıttı. İngiliz oyuncu Emma Thompson menopoza ilgili deneyimleri hakkında samimi şekilde konuşuyor ve daha geniş

Naomi Watts

Ortak hikâyeler, topluluklar içinde güven ve destek inşa eder. Kadınlar, yalnız olmadıklarını anladıklarında, bu süreçle daha sağlıklı ve bilinçli bir şekilde başa çıkabilir.

bir menopoş farkındalığının savunucusu oldu. Tanınmış yayıncı Dame Esther Rantzen kadınların menopoş döneminde karşılaştıkları duygusal ve fiziksel zorluklar hakkında farkındalık yaratmaya çalıştı.

Ünlülerin menopoş hikâyeleri genellikle bireysel ama evrensel bir mesaj taşıyor. Naomi Watts'ın

“Bu süreçte yalnız hissetmek zorunda değilsiniz” açıklaması ya da Davina McCall'ın “Menopoş hakkında konuşmak güçlendiricidir” gibi ifadeleri, kadınları kendi hikâyelerini paylaşmaya teşvik ediyor. Bu tür ifadeler, utanç ve izolasyon duygularını azaltarak toplumsal dayanışmayı artırıyor.

Her kadının yolculuğu farklı

Ancak unutulmamalıdır ki menopoş deneyimleri kişiden kişiye farklılık gösterir. Menopoş aktivizminin gücü, tüm kadınların yaşadığı çeşitliliği kabul etmekten gelir. Çeşitli etnik gruplardan, ekonomik arka planlardan ve yaş gruplarından gelen kadınların hikâyeleri paylaşılmadığında, bu hareket eksik kalabilir. Dolayısıyla, menopoş aktivizmi kapsayıcı ve çeşitli olmalıdır.

Ortak hikâyeler, topluluklar içinde güven ve destek inşa eder. Kadınlar, yalnız olmadıklarını anladıklarında, bu süreçle daha sağlıklı ve bilinçli bir şekilde başa çıkabilir. Bu da yalnızca bireysel düzeyde değil, aynı zamanda toplumsal düzeyde bir dönüşüme yol açar.

Bu açıdan menopoş aktivizmi önemli bir harekettir ancak aynı zamanda bu süreci daha geniş kitlelere ulaştırmada bazı engellerle karşı karşıyadır. Menopoş hakkındaki birçok konuşma ve kampanya, genellikle yüksek gelirli, eğitimli veya batı toplumlarına odaklanır. Bu durum, daha düşük gelirli bölgelerde yaşayan veya kültürel

Davina McCall

olarak tabuya daha fazla maruz kalan kadınların ihtiyaçlarının göz ardı edilmesine yol açabilir. Aktivizmin başarısı, bu marjinal gruplara da ulaşabilmesiyle ölçülmelidir.

Menopoz aktivizminin sağlık ürünleri ve hizmetleri için bir pazar yaratmaya odaklanması, bazı eleştiriler almıştır. Örneğin, ünlülerin belirli markaları tanıtmaları, bu ürünlerin yalnızca maddi imkânı olan kadınlara hitap ettiği algısını yaratabilir. Aktivizmin bu ticari boyutu, asıl amacından sapma riski taşır.

Menopoz, birçok farklı fiziksel, zihinsel ve duygusal semptomu içerir. Ancak, medyada genellikle basitleştirilmiş veya tek bir perspektiften anlatılır. Bu durum, menopoz deneyimlerinin tam anlamıyla anlaşılmasını engelleyebilir ve diğer kadınları dışlanmış hissettirebilir.

Bununla birlikte menopoz aktivizmi, yalnızca bir toplumsal hareket olarak değil, aynı zamanda sağlık, iş ve politika alanlarında önemli değişimlerin öncüsü olarak potansiyel taşımaktadır.

Kadınların bu doğal süreci onurla karşılamalarını sağlayalım

Gelecekte, sosyal medya ve dijital platformlar, menopoz hakkında farkındalık yaratmada daha büyük bir rol oynayabilir. Podcast'ler, YouTube

kanalları ve çevrimiçi topluluklar, kadınların bu süreci anlamalarına ve destek bulmalarına yardımcı olabilir. Özellikle genç nesiller, bu platformlar aracılığıyla daha erken yaşlarda menopoz hakkında bilgi sahibi olabilir.

Menopoz aktivizminin bir sonraki adımı, işyerlerinde ve toplumsal yapılarda destekleyici politikaların geliştirilmesini teşvik etmektir. İşyerinde menopoz semptomlarına yönelik destek, kadınların kariyerlerini sürdürebilmeleri açısından kritik önem taşır.

Menopoz aktivizminin daha etkili olabilmesi için, her yaş, etnik köken, sosyoekonomik durum ve kültürel bağlamdaki kadınların deneyimlerini kapsamaları gerekir. Aktivizm yalnızca belli bir grubu temsil ettiğinde, diğer grupların ihtiyaçları ihmal edilebilir. Bu nedenle, aktivistlerin ve ünlülerin kapsayıcı bir yaklaşım benimsemesi önemlidir.

Gelecekte, menopoz hakkında daha açık, kapsayıcı ve bilim temelli bir yaklaşım benimsenirse, bu yalnızca kadınların yaşam kalitesini artırmakla kalmaz, aynı zamanda toplumların kadın sağlığına bakışını da dönüştürebilir. Menopoz aktivizmi, kadınların bu doğal süreci onurla karşılamalarını sağlarken, daha güçlü bir toplumsal dayanışma inşa etme potansiyeline sahiptir. ■

Kaynak: letstalkmenopause.org; Conversation; Flow Space

Uluslararası Kız Çocukları Günü

11 Ekim, kız çocuklarının dünya çapında karşılaştıkları benzersiz zorlukları vurgulayan Uluslararası Kız Çocukları Günü'nün 2025 yılı teması, "Kız Çocuklarının Geleceğe Yönelik Vizyonu" olarak belirlendi.

Dünya Kız Çocukları Günü, 2012'de Birleşmiş Milletler tarafından ilan edildi. Bu karar, kız çocuklarının karşılaştığı ayrımcılık, şiddet, eğitimsizlik ve erken yaşta evlilik gibi engellerin, onların gelişme potansiyellerini zayıflattığı konusunda farkındalık yaratmaya yönelik daha geniş bir hareketin parçasıdır. Günün amacı sadece farkındalık yaratmak değil, aynı zamanda insanları dünyanın dört bir yanındaki kız çocuklarının koşullarını değiştirmek için harekete geçmeye çağırmasıdır. Çünkü eğitimde, sağlık hizmetlerinde ve ekonomik güçlenmede kız çocuklarına başarılı olmaları için eşit fırsatlar verildiğinde, bunun faydaları bireyin ötesine geçerek tüm toplumlara, uluslara ve nesillere uzanacaktır.

2025 teması: "Kız Çocuklarının Geleceğe Yönelik Vizyonu"

Dünya Kız Çocukları Günü her yıl belirli bir tema etrafında kutlanmaktadır. Bu temalar kız çocuklarını etkileyen en acil sorunları yansıtmakta ve küresel ölçekte harekete geçmeyi amaçlamaktadır. Yıllar boyunca bu temalar, eğitimin öneminden çocuk yaşta evliliğin tehlikelerine ve son zamanlarda zihinsel sağlık teknoloji ve iklim değişikliği ile ilgili konulara odaklanmıştır.

Son yıllarda "Dijital Nesil, Bizim Neslimiz" temasıyla dijital uçurum ve kız çocuklarının teknoloji ve dijital okuryazarlığa erişiminin sağlanmasının önemi ele alındı. "Şimdi Bizim Zamanımız, Bizim Haklarımız, Bizim

Doğru destek, kaynaklar ve fırsatlarla desteklendiklerinde dünyadaki 1,1 milyardan fazla kız çocuğunun potansiyeli sınırsızdır.

Geleceğimiz” temasıyla kız çocuklarının seslerinin duyulması ve hayatlarını etkileyecek karar alma süreçlerine dâhil edilmeleri gerektiği vurgulandı. “Kız Çocuklarının Haklarına Yatırım Yapmak” konusuna odaklanıldı ve özellikle eğitime ve kız çocuklarının kaliteli öğrenme fırsatlarına erişiminin sağlanmasına vurgu yapıldı.

Bu yılın teması “Kız çocuklarının geleceğe yönelik vizyonu” olarak belirlendi. Bu yılki tema, kız çocuklarının sesinin gücü ve geleceğe yönelik vizyonu ile hem acil eyleme duyulan ihtiyacı hem de kalıcı umudu ifade ediyor.

Bugünün nesli, iklim, çatışma, yoksulluk, insan hakları ve cinsiyet eşitliği için zor kazanılan haklara rağmen küresel krizlerden orantısız bir şekilde etkileniyor. Çok fazla kız çocuğu hâlâ haklarından mahrum bırakılıyor, bu da onların seçimlerini kısıtlıyor ve geleceklerini sınırlandırıyor.

Ancak, son analizler kız çocuklarının krizler karşısında sadece cesur değil, aynı zamanda geleceğe karşı umutlu olduklarını gösteriyor. Her gün, tüm kız çocuklarının korunduğu, saygı duyulduğu ve güçlendirildiği bir dünya vizyonunu gerçekleştirmek için harekete geçiyorlar.

Ancak onlar bu vizyonu tek başlarına gerçekleştiremezler. İhtiyaçlarını dinleyen ve yanıtlayan müttefiklere ihtiyaçları var.

Doğru destek, kaynaklar ve fırsatlarla desteklendiklerinde dünyadaki 1,1 milyardan fazla kız çocuğunun potansiyeli sınırsızdır. Kız çocukları dinlemeli, potansiyellerini gerçekleştirebilecekleri bir geleceğe doğru ilerlemelerini hızlandıracak çözümlere yatırım yapılmalıdır.

Bu temalar slogandan daha fazlasıdır; kız çocuklarının sadece seslerinin duyulduğu değil, aynı zamanda kendi geleceklerini şekillendirecek araçlarla donatıldıkları bir dünya yaratmak için küresel toplumun nasıl evrim

geçirmesi gerektiğine dair derin bir anlayışı yansıtmaktadır.

Neden kız çocuklarının hakları korunmalı?

- Günümüzde 20-24 yaş aralığındaki her beş genç kadından biri çocuk yaşta evlendiriliyor.
- Bu kız çocuklarının neredeyse dörtte biri cinsel veya fiziksel istismara maruz kalıyor.
- Dünya genelinde ergenlik çağındaki gençlerdeki HIV enfeksiyonlarının yüzde 75'i kız çocuklarında görülüyor.
- Ergenlik çağındaki kız çocuklarının üçte biri, yetersiz beslenmenin bir türü olan kansızlıktan mustarip...
- Ergenlik çağındaki kızların dörtte biri herhangi bir eğitim, istihdam veya mesleki eğitime katılmıyor.

Değişim mümkün...

Kız çocukları için acil eylem gerekiyor. Dünya Kız Çocukları Günü'nün kalıcı bir etkiye sahip olmasını sağlamak için, hükümetlerin, uluslararası kuruluşların ve toplumların kız çocuklarının haklarına öncelik verme ve karşılaştıkları zorlukları ele almak için sürekli harekete geçme konusundaki kararlılıklarını sürdürmeleri kritik önem taşımaktadır.

Dünya Kız Çocukları Günü sadece bir kutlama anı değil, aynı zamanda bir eylem çağrısıdır. Kız çocuklarını güçlendirmek için birlikte çalışarak, herkes için daha parlak, daha eşitlikçi bir gelecek inşa edebiliriz. ■

Kaynak: UNICEF

Önyargılar ve yapay zekâ toplumsal cinsiyet eşitliğini nasıl etkiliyor?

Son yıllarda Yapay Zekâda (YZ) önemli ilerlemeler kaydedildi. YZ artık sağlık, eğitim, iş dünyası ve işe alım uygulamaları gibi çeşitli alanlarda giderek daha fazla kullanılmaktadır. Bununla birlikte, karar alma süreçlerine daha fazla entegre oldukça, YZ'nin toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik etme veya engellemedeki rolü hakkında sorular ortaya çıkıyor.

YZ sistemleri doğası gereği tarafsız değildir; genellikle eğitildikleri verileri yansıtırlar ve bu da cinsiyet önyargısı da dahil olmak üzere mevcut sosyal önyargıları sürdürebilir. YZ'deki cinsiyet önyargısı, stereotiplerin güçlenmesine, eşit olmayan fırsatlara ve erkekler ile kadınlar arasındaki sonuçlarda eşitsizliklere yol açabileceğinden etkileri geniş kapsamlıdır.

Yapay zekâda önyargı nedir?

YZ'de önyargı, bir YZ sistemi tarafından üretilen sonuçlarda belirli gruplara yönelik sistematik ayrımcılık anlamına gelir. YZ sistemleri genellikle geçmiş toplumsal kalıplar ve uygulamalardan kaynaklanan doğal önyargılar taşıyabilen geçmiş veriler üzerinde eğitilir. Toplumsal cinsiyet açısından bu, tarihsel cinsiyet rollerini, iş dağılımlarını veya ücret farklılıklarını yansıtan veriler anlamına gelir.

Önyargılı veriler üzerinde eğitilen yapay zekâ sistemleri, kadınları bakıcılık rolleriyle, erkekleri ise liderlik veya teknik alanlardaki rollerle ilişkilendirmek gibi toplumsal cinsiyet klişelerini sürdürebilir.

YZ geliştirmeye büyük ölçüde erkekler hâkimdir ve bu, algoritmaların nasıl oluşturulduğunu ve belirli konulara nasıl öncelik verildiğini etkileyebilir. Ayrıca Yapay zekâ destekli sesli asistanlar (Siri, Alexa veya Google Assistant gibi) sıklıkla toplumsal cinsiyet kalıplarını güçlendirmekle eleştirilmektedir. Örneğin, sesli asistanlar genellikle kadın sesine sahip olacak şekilde tasarlanır ve bu da kadınların itaatkâr veya yardımcı figürler olduğu fikrini sürdürür.

Yapay zekâda cinsiyet önyargısını azaltmanın en etkili yollarından biri, modelleri eğitmek için kullanılan veri kümelerini çeşitlendirmektir.

Yüz tanıma için kullanılan yapay zekâ sistemlerinin kadınlar, özellikle de beyaz olmayan kadınlar için daha düşük doğruluk oranlarına sahip olduğu gösterilmiştir. Bu tutarsızlık, eğitim verilerindeki yetersiz temsil ve model tasarımındaki önyargılar nedeniyle ortaya çıkmaktadır.

İşe alma veya terfi uygulamalarında önyargılı yapay zekâ araçları, kadınların liderlik rollerinde ve yüksek ücretli sektörlerde yetersiz temsil edilmeye devam etmesine katkıda bulunabilir.

Tarihsel önyargıları sürdüren YZ sistemleri, kadınların geleneksel rollerden çıkmasını veya işverenlerin kadınları geleneksel olmayan roller için değerlendirmesini zorlaştırdığı için cinsiyet eşitliğine ulaşmayı zorlaştıran bir geribildirim döngüsü oluşturabilir.

Kadınlara karşı önyargılı olan YZ sistemleri, işe yerleştirmelerden kredi onayına kadar fırsatlara erişimlerini engelleyebilir ve bu da gelir, servet ve kariyer ilerlemesinde cinsiyetler arası farkların artmasına katkıda bulunabilir.

Yapay zekâ yoluyla toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesi

YZ, toplumu cinsiyet eşitliği konusunda eğitmek için araçlar oluşturmak, bireylerin ve şirketlerin

önyargıları daha iyi anlamalarına yardımcı olmak ve kapsayıcı uygulamaları teşvik etmek için de kullanılabilir. Örneğin, yapay zekâ odaklı platformlar bilinçsiz önyargı eğitimi için kullanılabilir.

YZ, dijital sağlık platformları, kişiselleştirilmiş kariyer koçluğu veya teknolojiye kadınların bağlantı kurabileceği güvenli alanlar gibi kadınları güçlendiren ürünler veya platformlar tasarlamak için de kullanılabilir.

Cinsiyet çeşitliliğini daha iyi hesaba katan daha temsili veri setleri geliştirme çabaları devam etmektedir. Bu çabalar, yeterince temsil edilmeyen gruplardan veri toplamayı ve yapay zekâ sistemlerinin analizlerinde toplumsal cinsiyeti dikkate almasını sağlamayı içermektedir.

Önyargı nasıl azaltılabilir?

YZ'de cinsiyet önyargısını azaltmanın en etkili yollarından biri, modelleri eğitmek için kullanılan veri kümelerini çeşitlendirmektir. Bu, kadınların ve diğer ötekileştirilmiş grupların deneyimlerini daha iyi temsil eden çeşitli veri kaynaklarının aktif olarak araştırılmasını içerir.

YZ geliştirmede, özellikle de toplumsal cinsiyetle ilgili karar alma süreçlerinde daha fazla şeffaflık, önyargının aktif olarak tespit edilmesini ve düzeltilmesini sağlamaya yardımcı olabilir. Şirketler ayrıca düzenlemeler ve denetimler yoluyla daha adil YZ sistemleri oluşturmaktan sorumlu tutulabilir.

2018 yılında, Amazon tarafından işe alım için geliştirilen bir yapay zekâ aracının kadınlara karşı önyargılı olduğu ortaya çıktı. Araç, ağırlıklı olarak erkek adaylara ait olan ve sistemin erkek adayları tercih etmesine yol açan son 10 yıla ait özgeçmişler üzerinde eğitildi. Bu vaka, eğitim verilerinin çarpıtılmamasının ve yapay zekâ sistemlerinin düzenli olarak adalet açısından değerlendirilmesinin önemini vurgulamaktadır.

Kadınların ve yeterince temsil edilmeyen grupların YZ sistemlerinin geliştirilmesinde yer almasını sağlamak, cinsiyet önyargısını azaltmak için kritik öneme sahiptir. Kadınların teknolojiye daha fazla temsil edilmesi, daha kapsayıcı ve eşitlikçi YZ çözümlerine yol açabilir.

YZ sistemleri, farklı ekipler kullanılarak ve teknolojinin farklı cinsiyetler üzerindeki etkisi ve kapsayıcılık göz önünde bulundurularak tasarlanmalıdır. Buna cinsiyet ayrımı gözetmeyen bir dil kullanmak ve potansiyel önyargıları tespit etmek için farklı gruplar üzerinde test sistemleri kullanmak da dahildir.

Hükümetler ve uluslararası kuruluşlar, YZ sistemlerinin toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik edecek şekilde geliştirilmesini ve kullanılmasını sağlamada kritik bir rol oynayabilir. Bu, YZ karar alma süreçlerinde şeffaflık gerektiren düzenlemeleri, toplumsal cinsiyet etki değerlendirmelerini ve önyargılı algoritmaları cezalandıran politikaların oluşturulmasını içerebilir.

Adilliği, şeffaflığı ve kapsayıcılığı vurgulayan küresel YZ etik çerçevelerinin oluşturulması, cinsiyet önyargısının YZ sistemlerine yerleşmesini önlemeye yardımcı olabilir.

YZ, toplumsal cinsiyet eşitliğini ilerletmek için güçlü bir araç olma potansiyeline sahiptir, ancak sorumlu bir şekilde geliştirilmez ve yönetilmezse önemli riskler de taşır. YZ'de toplumsal cinsiyet önyargısı sadece bir adalet sorunu değil, aynı zamanda toplumun geleceğini nasıl öngördüğümüz ve şekillendirdiğimizle ilgili bir sorudur. Veri, algoritma ve tasarımdaki önyargı kaynaklarını ele alarak, YZ'nin tüm cinsiyetler için eşit fırsatları teşvik ederek olumlu değişim için bir güç haline gelmesini sağlayabiliriz. ■

Kaynak: Harvard Business Review, SciDev.Net, Avrupa Komisyonu-Güvenilir Yapay Zekâ İçin Etik İlkeler

**Çankaya Belediyesi
Aile Danışma Merkezi**

Tel: (0312) 4588900/3501

FEMİNİST PORTR

Ekofeminist Françoise d'Eaubonne

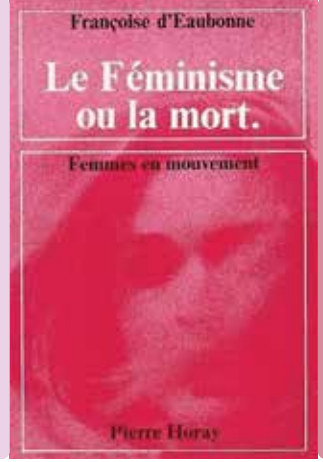
Françoise d'Eaubonne, kadınların sömürülmesi ile çevrenin bozulması arasında bir bağ bir hareket olan ekofeminizmin öncü isimlerinden biridir. Entelektüel ve aktivist enerjiyle dolu yaşamı ve çalışmaları, onu 20. yüzyıl feminist hareketinde önemli bir ses ve ekolojik düşüncenin erken dönem savunucularından biri yapıyor.

Françoise d'Eaubonne'un çocukluğu ve gençliği, onun ilerideki entelektüel ve aktivist kimliğini derinden şekillendirmişti. 12 Mart 1920'de Paris'te dünyaya gelen d'Eaubonne, güçlü ideolojik bağları olan bir ailede büyüdü. Babası, Birinci Dünya Savaşı gazisi ve anarşist bir sendikacı, annesi ise öğretmen ve feminist bir aktivistti. Bu ortam, genç Françoise'in düşünsel temelini oluşturdu ve onu erken yaşta toplumsal adalet arayışına yönlendirdi.

Françoise'in babası, savaşın yıkıcı etkilerini derinden deneyimlemiş ve sonrasında barış ve özgürlük yanlısı bir duruş benimsemişti. Bu tutum, d'Eaubonne'un hem savaşa hem de otoriter yönetimlere duyduğu eleştiriyi besledi. Annesi ise feminist hareketin aktif bir savunucusuydu ve kızına, kadın haklarının önemini küçük yaşlardan itibaren aşıladı. Ailesinden miras aldığı bu iki güçlü ideoloji; anarşizm ve feminizm ilerleyen yıllarda

D'Eaubonne'un ekofeminizmi ifade edişi kapsamı bakımından devrim niteliğindedir. Kadınları boyunduruk altına alan aynı ataerkil zihniyetin doğal kaynakları da sömürerek ekolojik krizlere yol açtığını öne sürdü.

d'Eaubonne'un entelektüel düşüncesinin köşe taşları haline geldi.

Françoise d'Eaubonne'un 1930'ların sonlarında özellikle Fransız edebiyatı ve felsefesine yöneldi. Simone de Beauvoir, Jean-Paul Sartre ve Albert Camus gibi isimlerin eserleriyle tanıştı ve bu düşünürlerin varoluşçuluk eksenindeki fikirleri, onun bireysel özgürlük ve toplumsal adalet arayışına katkı sağladı.

1940'ların başında, Nazi Almanyası'nın Fransa'yı işgali sırasında direniş faaliyetlerine katıldı, bu onun toplumsal mücadeleye olan bağlılığını güçlendirdi ve adaletsizliğe karşı sessiz kalmayı reddeden bir tutum geliştirmesine yol açtı. Bu dönemde öğrendiği dayanışma ve direniş ruhu, feminist ve çevreci hareketlerdeki ilerideki liderliğini şekillendirdi.

"Feminizm ya da Ölüm"

Savaş sonrası dönemde, Françoise d'Eaubonne yazarlığa yöneldi. Başlangıçta bir romancı ve şair olarak tanındı. İlk dönem eserlerinde genellikle kişisel ve toplumsal özgürleşme temalarını işledi, 1960'lar ve 1970'lerde feminizmin önde gelen entelektüel seslerinden biri olarak ortaya çıktı. Mouvement de libération des femmes'e (Kadın Özgürlük Hareketi) katıldı, Le Nouvel Observateur'de köşe yazılarına imzalandı, Michel Foucault ile birlikte psikiyatri ve ölüm cezasına karşı

kampanya yürüttü ve Front homosexuel d'action révolutionnaire'in (Eşcinsel Devrimci Eylem Cephesi) kurucularından oldu.

1974 yılında d'Eaubonne, "ekofeminizm" kavramını ortaya atan çığır açıcı bir manifesto olan *Le Féminisme ou la Mort*'u (*Feminizm ya da Ölüm*) yayınladı. Bu çalışmada, kadınların ve doğanın ataerkil sömürsünün birbiriyle bağlantılı olduğunu ve bu sistemik adaletsizliklerin ele alınmasının radikal bir

Henri Rousseau, *The Dream*

değişim gerektirdiğini savundu. Eylem çağrısı açıldı: gezegenin hayatta kalması ataerkil yapıların ortadan kaldırılmasına bağlıydı.

Devrimci bir çerçeve: Ekofeminizm

D'Eaubonne'un ekofeminizmi ifade edişi kapsamı bakımından devrim niteliğindedir. Kadınları boyunduruk altına alan aynı ataerkil zihniyetin doğal kaynakları da sömürerek ekolojik krizlere yol açtığını öne sürdü. Bu ikili baskının, sürdürülebilirlik ve eşitlik yerine tahakküm, kontrol ve kâra değer veren bir toplumsal sistemden kaynaklandığını savundu.

D'Eaubonne, kadınların ekolojik dönüşüme öncülük etmede eşsiz bir role sahip olduğuna inanıyordu. Kadınları değişim aktörleri olarak potansiyellerinin farkına varmaya ve çevresel ve sosyal eşitsizlikleri sürdüren ataerkil sistemlere meydan okumaya çağırırdı.

D'Eaubonne'un çalışmaları, özellikle 1970'lerdeki ikinci feminizm dalgası sırasında feminist düşünce üzerinde derin bir etkiye sahiptir. Fikirleri, toplumsal cinsiyet, cinsel yönelim, ırk, sınıf ve çevresel adaletin kesişim

noktalarını keşfetmeye başlayan aktivistler arasında yankı buldu. Ekolojik meseleleri savunuculuklarının merkezinde görmeleri için feministlere ilham verdi. Çalışmaları hâlâ iklim değişikliği, biyoçeşitlilik kaybı ve sosyal eşitsizlik konularındaki modern tartışmalarda yankı bulmaktadır.

d'Eaubonne'un yazıları Fransız entelektüel geleneklerinde kök salmış olsa da, fikirleri küresel bir geçerlilik kazanmıştır. Vandana Shiva ve Maria Mies gibi ekofeminist düşünürler onun çalışmalarını genişleterek ekofeminist ilkeleri küreselleşme, yerli haklar ve tarımsal uygulamalar gibi konulara uyguladılar. Bu akademisyenler, d'Eaubonne'un içgörülerini temel alarak ekofeminizmin sosyal ve ekolojik adalet için bir çerçeve olarak çok yönlülüğünü ve evrenselliğini ortaya koydular.

Françoise d'Eaubonne'un hayatı ve çalışmaları, sistemik adaletsizliklerin ele alınmasında vizyoner düşüncenin gücünü örneklemektedir. Gezegenimiz giderek artan çevresel krizlerle karşı karşıya kalırken, onun devrimci değişim çağrısı aciliyetini korumaktadır. ■

Çankaya

BELEDİYESİ

KADIN BÜLTENİ